

PŘÍSTUPY K PACHATELŮM DN VE VYBRANÝCH EVROPSKÝCH ZEMÍCH

Konference „Práce s původci domácího násilí – kde jsme a kam směřujeme“
6. listopadu 2023

Michaela Roubalová

michaela.roubalova@violenceoff.cz

Institut pro kriminologii a sociální prevenci

Náměstí 14. října 12

150 00 Praha 5

VIOLENCE
OFF

Institut pro kriminologii
a sociální prevenci

PŘEHLED ZAHRANIČNÍCH PŘÍSTUPŮ

- **Cíl**

- identifikovat příklady dobré praxe a osvědčených postupů z okolních zemí
  - inspirace v hledání nejvhodnějšího přístupu u nás
- podpora argumentace ve prospěch efektivních opatření v relevantních strategických dokumentech

- **Východiska**

- intervence pro původce zaměřené především na přijetí pocitu zodpovědnosti a nabídnutí alternativ k násilnému chování (Duluth model)
- zvýšení bezpečí ohrožených osob ukončením násilného jednání
- posílení sebereflexe a pomoc v rozvoji nenásilných strategií při zvládnání vzteku
- vyhodnocování míry rizika ze strany pachatelů
- programy pachatelům rozhodně nemají poskytovat nějakou výhodu
- podpora obětí a jejich bezpečí musí být středobodem všech intervencí
- závazky z mezinárodních smluv
  - čl. 16 tzv. Istanbulské úmluvy; čl. 38 připravované Směrnice Evropského parlamentu a rady o potírání násilí vůči ženám a domácího násilí

PĚT VYBRANÝCH EVROPSKÝCH ZEMÍ

- **Rakousko**
- **Německo**
- **Norsko**
- **Španělsko**
- **Velká Británie**

VÝSLEDKY

LEGISLATIVNÍ RÁMEC

- I když se vybrané země ve svých opatřeních mírně odlišují, základní východiska a principy, ze kterých ve svých přístupech vycházejí, jsou velmi podobné
- Důraz na jasné legislativní a strategické ukotvení DN
  - práce s pachateli je nedílnou součástí tohoto systému
  - podpora výzkumu
- Speciální zákony adresující tuto problematiku (**Rakousko, Německo, Španělsko, Velká Británie**)
- Akcent na genderovou podmíněnost (**Španělsko**)
- Vládní akční plány (**Norsko**)
- „Návody“ pro správnou implementaci a aplikaci (**Velká Británie**)

TRESTNĚPRÁVNÍ POSTIH DOMÁCÍHO NÁSILÍ

- DN není tolerováno a je považováno za trestný čin
  - patrné postupné zpřísňování represe a snaha o jasné společenské odsouzení pachatelů tohoto typu násilí
- **Rakousko** - samostatný trestný čin opakovaného násilí; není omezen na členy společné domácnosti ani blízké osoby
- **Německo** – nemá specifickou skutkovou podstatu, která by postihovala přímo DN
- **Norsko** – TČ Týrání v blízkých vztazích a TČ Závažné týrání v blízkých vztazích; přísné sankce; neoznámení nebo nezabránění je sankcionováno
- **Španělsko** – TČ násilí vůči partnerovi nebo jiné blízké osobě
- **Velká Británie** – TČ kontroly nebo donucovacího chování v blízkých a rodinných vztazích

**DALŠÍ INSTITUTY
K OCHRANĚ PŘED
DOMÁCÍM NÁSILÍM**

- Krátkodobé omezení práv pachatele ve formě zákazů pobytu nebo kontaktu
  - vykázání/ochranný příkaz – policejní › soudní
  - na žádost ohrožené osoby
  - **Rakousko** – policie při vykázání kontaktuje Centrum na ochranu před násilím/Intervenční centrum proti domácímu násilí
  - **Německo** – pravomoci policie ve spolkových zemích; Rodinné soudy
- „Režimová opatření“ nejsou považována za dostačující
- Snaha o aplikaci řešení s dlouhodobějším efektem
  - která by vedla ke změně násilných vzorců chování

**INTERVENČNÍ
PROGRAMY PRO
PŮVODCE DOMÁCÍHO
NÁSILÍ**

- Primární benefit mají mít oběti
- **Rakousko** – soudem nařízené i dobrovolné programy; nezisková probační organizace *NEUSTART*/ poradenská centra pro muže
  - Poskytovatelé programů přitom úzce spolupracují s organizacemi pro pomoc obětem - Vídeňský program proti násilí
- **Německo** – programy jsou v režii spolkových zemí; dobrovolné/nařízené/ve věznicích
- **Norsko** – pouze dobrovolná účast; Alternativa k násilí/ Centrum forenzní psychiatrie při Nemocnici svatého Olafa
- **Španělsko** – „alternativa k TOS“/ve vězení/na dobrovolné bázi mimo systém trestní justice
- **Velká Británie** – dlouhá tradice realizace programů; dominantní nařízené
- Programy jako součást opatrovnických věcí (**Německo, Velká Británie**)

KOORDINACE A STANDARDIZACE

- Efektivní implementace a aplikace
  - intervence nelze realizovat samostatně, ale musí být součástí systému
- Důraz na vzájemnou spolupráci a koordinaci všech subjektů, které do řešení problematiky domácího násilí vstupují
- Vzájemná komunikace a efektivní výměna informací
- Poskytovatelé intervencí pro pachatele spolupracují s poskytovateli služeb pro oběti
- Komunikace a vzájemná zpětná vazba se státními orgány a institucemi
- Vzdělávání a specializace
- Zastřešující instituce nebo mechanismus, které tuto vzájemnou komunikaci a spolupráci usnadňují
  - garance kvality (standardy; akreditace)
  - advokační a lobistická funkce
- Monitoring, sběr dat, výzkum a evaluace
  - ekonomická výhodnost

NAŘÍZENÉ VS. DOBROVOLNÉ PROGRAMY

- Ideální je na motivaci pracovat ještě před samotným vstupem do programu
- Čím déle se klient v programu udrží, tím lepší výsledky jsou dosahovány
- Tenká hranice mezi dobrovolným a nařízeným programem
  - externí tlak v různé podobě
- Důležitější
  - dobrá dostupnost těchto intervencí (časová i místní)
  - dostatek informací o smyslu a výhodách této práce
  - u nařízených intervencí - jestli opravdu nastane následek, kterým se hrozí, pokud pachatel nesplní stanovené podmínky
  - co nejpestřejší nabídka programů pro různé potřeby heterogenní skupiny původců
    - komplikace pro evaluace

PREVENTIVNÍ INTERVENCE

- Včasné preventivní intervence
  - více či méně formalizované v jednotlivých zemích
- **Rakousko**
  - tzv. přímý dialog - speciálně proškolený policista snaží původci násilí vysvětlit právní, ale i společenské a morální důsledky páchaného činu
  - povinnost vykázané osoby vyhledat tzv. poradnu prevence násilí (6h konzultace)
- **Velká Británie** – semináře pro různé cílové skupiny
- **Norsko** – důraz na dobrou dostupnost informací a služeb
- krizové linky pro původce
- včasný risk assessment (**Španělsko, Velká Británie**)

ZÁVĚRY

- DN – celospolečenský problém, který by měl řešit stát
  - komplexní problém, nelze ho řešit izolovaně nebo jen prostřednictvím pomoci obětem
- Systémové řešení
- Efektivní prevence
- Řešení situace dotčených dětí
- Náš systém boje proti domácímu násilí již v mnohém inspiroval Rakouskem
  - práce s pachatelem, která je v Rakousku neoddělitelnou součástí řešení této problematiky, ale do našeho systému zatím přenesena nebyla
- Vůle ke změně ze strany politické reprezentace
- Adekvátní finanční podpora efektivních nástrojů a opatření

DĚKUJEME ZA POZORNOST

Michaela Roubalová

+420 257 104 107

michaela.roubalova@violenceoff.cz

Institut pro kriminologii a sociální prevenci

Náměstí 14. října 12

150 00 Praha 5

VIOLENCE
OFF

Institut pro kriminologii
a sociální prevenci